

COMMERCE-COLLEGIUM

Underdåniga Berättelse

om

**Fabrikernes och Manufacturernes ställning
år 1844.**

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Sedan vederbörande till Commerce-Collegium inkommit med anbefallda uppgifter rörande Fabrikerne och Husslöderna samt Handtverkerierne i Riket för nästlidet år 1844; så får Collegium, till åtlydnad af Kongl. Maj:ts för Collegium Nädigst utfärdade Instruction, nu afgifva underdånig Berättelse om förhållandet med berörde näringar under loppet af samma år.

Hvad sålunda först angår *Fabriks- och Manufactur-näringen*, så torde af underdånigst bilagde Tabell (Lit. A.) inhemtas, att fabriks- och manufactur-verkstädernas antal vid 1844 års slut uppgick till 2,362 stycken, hvarvid be-
gagnades 16,891 arbetare, samt att, om härmed jemföres förhållandet i en-
handa afseenden vid 1843 års slut, finnes, att antalet så väl af fabriker och
verkstäder som af arbetare under sistlidet år blifvit minskadt, de förre med 29
stycken och de sistnämnde med 384.

På sätt i förut afgifne berättelser skett, får Collegium i underdånighet sär-
skildt redogöra för de, i afseende på tillverkningarnes mängd och värde, mest
betydande fabrikshandteringar, nemligen:

INLEDNING

TILL

Commerce-Collegii underdåniga berättelse om förhållandet med fabriker, manufakturer och handtverkerier i riket. – Stockholm : J. Hörberg, 1832-1858.

Täckningsår: 1830-1857.

Innehåller en årlig förteckning över patent (motsv.) åren 1830-1834. Patent benämndes Privilegia exclusiva fram till 1834 då den svenska patentlagen kom.

Efterföljare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. D, Fabriker och manufakturer.

Kommerskollegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1859-1912.

Täckningsår: 1858-1910.

Innehåller en årlig förteckning över patent åren 1858-1884. År 1885 inrättades det första svenska patentverket, Kongliga Patentbyrån, vilken övertog registrering av patent.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 6: Tab. 5. Fabrikernas tillverkningsvärde 1836-1895.

Kommerkollegii underdåniga berättelse om fabrikernas och manufakturernas ställning år 1844.

Digitaliserad av Statistiska centralbyrån 2010.

Vid digitaliseringen har en innehållsförteckning skapats och lags till.

Commerce-Collegii underdåniga Berättelse om Fabrikernes och Manufacturernes ställning år 1844

INNEHÅLL

Underdånig berättelse

	Sid.
Inledning.....	1.
Fabriks- och Manufactur-näringen.....	1.
1:o Klädesfabrikerne.....	2.
Etoffs-fabrikerne.....	4.
2:o Bomulls- och Linneväfnads-fabrikerne.....	4.
3:o Mekaniska Bomullsspinnerierne.....	6.
4:o Segel- och Tältduks-fabrikerne.....	7.
5:o Sidenfabrikerne.....	7.
6:o Bandfabrikerne.....	8.
7:o Cattunstryckerierne.....	9.
8:o Färgerierne.....	9.
9:o Socker-raffinerings-verken.....	9.
10:o Tobaks- och Snus-fabrikerne.....	10.
11:o Läderfabrikerne.....	11.
Saffians-tillverkning.....	11.
12:o Fabrikerne för åstadkommande af glas.....	12.
13:o Fabrikerne för åstadkommande af papper.....	13.
14:o Oljeslagerierne.....	14.
15:o Fabrikerne för tillverkning af porcelaine.....	14.
16:o Såpsjuderierne.....	15.
17:o Fabrikerne för åstadkommande af mechanisk redskap.....	15.
18:o Porterfabrikationen.....	16.
Övrig Tillverkning.....	17.
Husslöjderne.....	18.
Handtverkerierne.....	20.

Sammandrag för År 1844

	Sid.
Lit. A. Jemförelse-Sammandrag för åren 1843 och 1844....	23.
General-Sammandrag öfver de vid Manufacturierne befintliga Stolar och Arbetare samt Tillverkningsvärde för åren 1843 och 1844.....	24.
Vid Fabrikerne har under loppet af åren 1843 och 1844 blifvit tillverkat.....	25-27.
Lit. B. Förteckning å de Fabriks-anläggningar, för hvilka Tillståndsbrief blifvit af Kongl. Maj:ts och Rikets Commerce-Collegium utfärdade år 1844.....	28-29.
Lit. C. Förteckning å de Patenter, som blifvit af Kongl. Maj:ts och Rikets Commerce-Collegium utfärdade år 1844.....	30-34.
Lit. D. Sammandrag af de från Magistraterna till Kongl. Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver Handtverkare med deras Gesäller, Lärlingar och andra vid arbetet skattskrifne personer för år 1844.....	35-38.
Lit. E. Sammandrag af de från Magistraterna till Kongl. Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver Idkare af sådana näringar, som ej kunna bestämdt hänföras till handel eller handtverk och icke heller lyda under Hall-Rätt, år 1844.....	39-42.
Lit. F. Uppgift på den Bevillning, hvartill Handtverkare och Idkare af sådane Näringar, som hvarken kunna bestämdt hänföras till Handel eller Handtverk och icke heller lyda under Hall-Rätt, uti Rikets Städer blifvit taxerade för år 1844, enligt de från Magistraterna inkomne Förteckningar.....	43-46.
Lit. G. Sammandrag af de till Kongl. Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver Handtverkare på Landet, för år 1844	

COMMERCE-COLLEGIUM

Underdåniga Berättelse

om

**Fabrikernes och Manufacturernes ställning
år 1844.**

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Sedan vederbörande till Commerce-Collegium inkommit med anbefallda uppgifter rörande Fabrikerne och Husslöjderne samt Handtverkerierne i Riket för nästlidet år 1844; så får Collegium, till åtlydnad af Kongl. Maj:ts för Collegium Nädigst utfärdade Instruction, nu afgifva underdånig Berättelse om förhållandet med berörde näringar under loppet af samma år.

Hvad sålunda först angår *Fabriks- och Manufactur-näringen*, så torde af underdånigst bilagde Tabell (Lit. A.) inhemtas, att fabriks- och manufactur-verkstädernas antal vid 1844 års slut uppgick till 2,362 stycken, hvarvid be-
gagnades 16,891 arbetare, samt att, om härmed jemföres förhållandet i en-
handa afseenden vid 1843 års slut, finnes, att antalet så väl af fabriker och
verkstäder som af arbetare under sistlidet år blifvit minskadt, de förre med 29
stycken och de sistnämnde med 384.

På sätt i förut afgifne berättelser skett, får Collegium i underdånighet sär-
skildt redogöra för de, i afseende på tillverkningarnes mängd och värde, mest
betydande fabrikshandteringar, nemligen:

1:o *Klädesfabrikerne.* Tillverkningen, som år 1844 bedrefs vid 128 fabriker med 722 stolar och 4,144 arbetare, eller 29 stolar och 456 arbetare mindre än år 1843, uppgick till 733,363 alnar kläde och 189,802 alnar diverse andra ylleväfnader, hvaribland må nämnas drap och corderoy, casimir, satin, filt och fris, samt 4,727 stycken filter, klädesshawlar och dukar. Om härmed jemföres förhållandet år 1843, befinnes, att tillverkningen af diverse ylleväfnader sistlidet år ökats nära tredubbelt eller med 123,015 alnar och af filter och dukar mer än fyrdubblats; hvaremot qvantiteten af egentligt kläde sistnämnde år understigit det år 1843 åstadkomne belopp af enahanda vara med 156,059 alnar, i följd hvaraf värdet å klädesfabrikernas samtliga tillverkningar nedgått till 5,047,704 R:dr eller 42,922 R:dr mindre än det för år 1843 uppgifne. Och torde till den här ofvan anmärkte minskningen i klädestillverkningen hafva bidragit det numera allmänt antagne bruket att till åtskillige slags klädespersedlar, hvilka tillförene förfärdigats af kläde, begagna andra ylleväfnader af flere slag, hvarigenom consumptionen af egentligt kläde minskats.

Å de i Norrköping sistlidet år befintliga 91 klädesfabriker, hvarvid begagnats 521 stolar och 2,936 arbetare, utgjorde tillverkningen 540,166 alnar kläde, 108,585 alnar diverse andra ylleväfnader och 24 stycken dukar, alltsammans uppskattadt till 3,999,109 R:dr. Fabrikationen af egentligt kläde understeg sålunda den i nämnde stad år 1843 åstadkomne med 73,915 alnar, hvaremot tillverkningen af andra ylleväfnader ökades med 102,838 alnar. De fabrikanter derstädes, som åstadkommo de betydligaste klädesqvantiteter voro: L. J. Söderberg & Arosenius, Chr. Lenning, G. Leidenfrost, J. J. Schubert, Fr. Bergvall, J. G. Fagerström och H. Leopold. Hos förstnämnde bolag uppgick tillverkningen till ett uppgifvet värde af 224,349 R:dr och hos öfrige ofvanbemälde idkare hvardera till olika värden emellan 100,000 och 180,000 R:dr.

I Stockholm förfärdigades år 1844 vid 13 fabriker, med 72 stolar och 384 arbetare 76,878 alnar kläde och andra ylleväfnader samt 3,194 stycken filter och dukar, tillsammans i värde upptaget till 427,563 R:dr, hvilket med 57,806 R:dr understiger nästföregående årets tillverkningsvärde. Fabriksbolaget J. Öbergs Enka & Co och C. O. Voug hade sistlidet år den största tillverknin-

gen, hvilken hos bolaget uppskattades till 151,084 R:dr och hos Vougth till 64,109 R:dr.

Oberäknadt Norrköping och Stockholm, hafva uti 12 bland Rikets öfriga städer klädesfabriker under loppet af år 1844 varit i gång, dervid åstadkommits ylleväfnader till ett sammanräknadt värde af 470,823 R:dr. Den hufvudsakligaste produktionen har ägt rum i Nyköping, vid hvars 4 egentlige klädesfabriker och en fabrik för så kalladt corderoy tillverkats 21,836 alnar kläde och andra ylletyger jemte 85 filter samt 13,596 alnar corderoy; i Halmstad, der vid en Fabriksidkaren J. R. Wallberg tillhörig fabrik förfärdigats 28,996 alnar kläde, 37,767 alnar boj och 1,368 stycken filter; samt i Wexjö och Alingsås, der fabrikationen uppgått, på förra stället till 24,304 alnar, hufvudsakligen groft kläde, och på det sednare till 10,799 alnar af diverse slag.

Bland de på landet inrättade 8 verk af ifrågavarande slag torde böra anmärkas 3 inom Östergötlands Län anlagde fabriker, der tillverkningen af kläde utgjorde tillsammans 17,921 alnar, värderade till 93,931 R:dr; Nääs fabrik i Elfsborgs Län, som lemnade en tillverkning af 9,368 alnar, uppskattade till 32,166 R:dr samt Edswalla fabrik i Wermlands Län, hvarest åstadkommits 7,480 alnar kläde, i värde upptaget till 19,828 R:dr.

Då Fabriksidkaren C. O. Vougth i Stockholm samt Bolaget K. A. Almgren & S. O. Indebetou i Nyköping erhållit förlagslån af Manufactur-Discont-Fonden för ändamålsenligt bedrifvande af deras fabriker, den förstnämnda för åstadkommande af mattor och gröfre eller så kallade commisskläden samt det sednare för tillverkning af corderoy-väfnader, hafva besigtningar å nämnde fabriker blifvit anställda, hvarvid utrönts att de för lånens bibehållande under bestämd tid stadgade vilkor blifvit sistlidet år fullgjorde. I afseende åter å Fabriksidkaren Öberg, hvilken under firma J. Öbergs Enka & Co äfven undfått förlagslån af ofvannämnde Fond för ytterligare utvidgande af hans med särdeles omsorg inrättade fabrik för finare kläden, har det förhållande inträffat, att Öberg kort före slutet af sistlidet år aflidit samt att hans sterbhusdelägare under loppet af innevarande år afträdt hans egendom till borgenärers förnöjande; och har Discont-

Fondens fordran blifvit i konkursen behörigen bevakad och Fondens rätt i öfrigt iakttagen.

Enligt Tull-specialerne infördes till Riket nästlidne år diverse slags hellyllväfnader, såsom camisir, filter, mattor, doffel med flera andra slag, hvilka, med undantag af flanell, finnas upptagne till 188,825 R:dr eller 62,697 R:dr mindre än värdet af år 1843 importerade dylika varor, och af så kallade halfyllväfnader införtullades alngods för 642,705 R:dr, hvilket belopp understiger det å sistberörde års import upptagne värde med 122,545 R:dr. Härjemte inkommo dukar af ull eller ull och bomull för ett värde af 30,125 R:dr, äfvensom, i följd af strandning, ett mindre parti hellylle- och halfylle-väfnader, tillsammans värderade till 373 R:dr. Exporten af yllevaror utaf åtskilliga slag är uppskattad till 11,588 R:dr, eller nära hälften mindre än exportvärdet år 1843, samt den af halfylle-alngods till 1,320 R:dr.

Af ull införtullades år 1844 1,032,486 Z Jutsk och Isländsk samt af andra slag 504,653 Z . Importen af förstnämnde slagen understiger väl införselsbeloppet år 1843 med 24,372 Z , men, hvad ull af andra slag angår, öfverskjuter den samma års import af berörde vara med 100,301 Z . Någon export af ull har sistlidet år ej ägt rum.

Tillverkningen vid de, med yllefabrikationen sammanhang ägande, så kallade *etoffs-fabrikerne*, till antalet 5 stycken, utgjorde år 1844 tillsammans 33,034 alnar, värde 17,485 R:dr, och bestod nästan uteslutande af flaggduk och flanell. Vid jämförelse med 1843 års fabrikation, befinnes, att tillverkningen sistlidet år minskats, i qvantitet med 2,306 alnar och i värde med 1,868 R:dr. Denna minskning ägde förnämligast rum i afseende å artikeln flanell, hvaraf tillverkades 2,090 alnar mindre än året förut. Af sistnämnde vara införtullades år 1844 2,091 Z , upptagne till 6,273 R:dr, eller 354 R:dr mera än värdet å importen af flanell nästförutgångna året.

Sistlidet år infördes 17,570 Z kamulls- och kamelgarn samt, på grund af särskildt tillstånd, 12,684 Z ofärgadt och färgadt streichgarn.

2:o *Bomulls- och Linneväfnads-fabrikerne*. Dessa verk, till antalet 34 st., och hvarvid begagnades 1,028 arbetare, hafva år 1844 lemnat en fabrikation

af tillsammans 1,605,632 alnar, hvaraf största delen utgjorde hvitt bomullslärf, calico och shirting, samt 93,240 st. dukar m. m., hvilken varumängd, hvad egentliga väfnaderne beträffar, öfverskjuter den år 1843 åstadkomne med 245,270 alnar, men, hvad dukarne m. m. angår, understiger samma års fabrikation af sådane med 33,026 st. Sammanräknade värdet af år 1844 åstadkomne linne- och bomullsväfnader är uppgifvet till 535,242 R:dr, eller 56,456 R:dr högre än tillverkningsvärdet derå nästförutgångne år.

Såsom den förnämsta bomullsväfnads-fabrik i Riket utmärker sig Rydboholms i Marks härad af Elfsborgs Län utaf ett Bolag anlagda mekaniska konstväfveri, hvilket fortfarande bedrifves och till största delen äges af hemmansägaren Sven Ericsson. Vid berörde verk, hvarest sistlidet år 280 st. väfstolar voro i gång, har tillverkningen, bestående af bomullslärf, shirting, cambric, kypert m. m., samma år uppgått till 910,836 alnar af 192,940 R:drs värde, eller 207,819 alnar mera än som året nästförut derstädes åstadkommits. Ägarne till detta verk, hvilka innehafva förlagslån af Manufactur-Discont-Fonden, hafva sålunda visat, att de sistlidet år betydligt utvidgat fabriken och ökat tillverkningen; och då undertecknad President, som under en resa sistlidne sommar besett denna inrättning, dervid funnit densamma äfven då med full drift och ändamålsenlighet fortsatt, synes att de vilkor, hvarunder lånet blifvit meddeladt, behörigen iakttagits.

De i Stockholm varande 14 linne- och bomullsväfnads-fabriker lemnade år 1844 en sammanlagd tillverkning af 424,905 alnar diverse väfnader, hufvudsakligen hvitt bomullslärf, och 23,005 st. dukar, alltsammans uppskattadt till 158,489 R:dr. Vid Bolaget S. L. Lamm & Sons väfveri, Heleneborg kalladt, åstadkoms den största fabrikationen, nemligen 172,497 alnar bomullslärf, 1,280 alnar diverse andra väfnader och 571 st. dukar. I Götheborg tillverkades samma år vid 6 särskilda fabriker tillsammans 168,723 alnar calico, bomullslärf m. m. jemte 67,775 st. dukar samt hel- och halfylle shawletter, hvarå totalvärdet uppgifvits till 138,449 R:dr.

Hvita och färgade bomullsväfnader införtullades sistlidet år för ett värde af 420,780 R:dr, eller för 5,579 R:dr mera än året nästförut; och exporterades

dylika varor för 82,190 R:dr, hvilket understiger värdet å exporten af bomulls-väfnader år 1843 med 17,127 R:dr.

År 1844 infördes till Riket utländska linneväfnader, till större delen af gröfre slag eller så kalladt blaggarn, för ett värde af 16,284 R:dr, oberäknadt ett ringa parti dräll, som, i följd af strandning, inkom. Exporten deremot af sådana väfnader, bestående af flera slag, men förnämligast af lärft och dräll, uppgick till 193,917 R:dr. Om härmed jemföres förhållandet år 1843, finnes, att importen af linneväfnader år 1844 minskades med ett värde af 5,879 R:dr, men att exporten deraf öfversteg värdet af föregående året utförde så beskaffade väfnader med 55,222 R:dr.

Af hvitt bomullsgarn importerades förlidet år 308,673 Z under N:o 26 och 1,008,098 Z vid och öfver samma nummer. Vid jemförelse emellan dessa kvantiteter och de år 1843 inkomne, inhemtas, att importen år 1844 minskades; af bomullsgarn under N:o 26, med 192,466 Z och af slikt garn vid och öfver berörde nummer med 101,831 Z ; och inkommo sistnämnde år 97,916 Z färgadt bomullsgarn, deraf nästan hela beloppet utgjorde så kalladt Turkiskt rödt.

Den egentliga importen af lin uppgick år 1844 till endast 1,738 $L\text{Z}$, men derförutan infördes från strandade fartyg ett belopp af 15,082 $L\text{Z}$ dylik vara. Utförseln af lin utgjorde 1,381 $L\text{Z}$, eller 1,334 $L\text{Z}$ mer än året nästförut.

3:o *Mekaniska Bomullsspinnerierne.* Fabrikationen vid dessa verk, deraf under nästlidet år 9 st. voro i gång och hvarvid 1,001 arbetare användes, har samma år vunnit än ytterligare tillväxt. Den dervid åstadkomne spånadsquantitet utgjorde 2,298,781 Z garn nästan uteslutande under N:o 26, uppskattade till 1,362,985 R:dr, hvilken varumängd öferskjuter 1843 års tillverkning med 565,568 Z . Följande bland dessa fabriker hafva sistlidet år lemnat den betydligaste produktion, nemligen: Grosshandelsbolaget A. H. Evers & C:s spinneri å Anderstorp i Hallands Län 587,466 Z ; Strömma fabrik vid Carlshamn, som drifves af ett Bolag, 456,225; Grosshandlanden Aug. Bergmans vid Harg nära Nyköping anlagda spinneri 355,935 Z ; Grosshandlanden G. F. Hennigs fabrik Rosendahl i Götheborgs och Bohus Län 240,002 Z , samt det vid Nääs i Elfsborgs Län af Bolaget P. W. & J. T. Berg anlagda spinneri 235,576 Z .

Och hafva nyssnämnde ägare till Anderstorps mekaniska spinneri, hvilka undfått förlagslån ur Manufactur-Discont-Fonden för ändamålsenligt bedrivande i större scala af samma verk, ej mindre medelst den här ofvan uppgifne ökade tillverkning under sistlidet år, än med Magistratens i Kongsbacka efter anställd besigtning meddelte intyg om fabriken beskaflenhet, ådagalagt att densamma med full kraft och drift fortsättes.

Af bomull importerades år 1844 3,210,027 Skll eller 604,697 Skll mera än hvad deraf inkom år 1843.

4:o *Segel- och Tältduks-fabrikerne.* Sistlidet år förfärdigades vid dessa verk, till antalet 10 st. och med en arbetsstyrka af 613 personer, 438,656 alnar segel- och tältduk samt 6,442 alnar buldan, alltsammans i värde ansedt till 238,911 R:dr, hvilken tillverkning, jemförd med den för året nästföret uppgifne, visar en minskning i qvantitet af 35,140 alnar och i värde af 32,515 R:dr.

Vid Jonsereds fabrik i Götheborgs och Bohus Län, tillhörig Grosshandlanden W. Gibson, har, likasom de föregångna åren, den största produktion af segel- och tältduk äfven år 1844 ägt rum, då uppgående till 310,662 alnar, uppskattade till 165,149 R:dr, hvilken qvantitet, ehuru något understigande 1843 års tillverkning, likväl uppgår till mera än två tredjedelar af hela inhemska fabrikationen af dylika varor samma år; i anseende till hvilket förhållande och på grund af den särskilda upplysning Collegium om fabriken beskaflenhet erhållit, Collegium ansett ägaren till nämnde fabrik, hvilken undfått förlagslån af Manufactur-Discont-Fonden, hafva fullgjort det för lånets bibehållande stadgade villkor af fabriken ändamålsenliga bedrivande i större scala.

Importen af segel- och tältduk förlidet år är värderad till 3,391 R:dr, eller 1,114 R:dr mera än af sådana väfnader införtullades nästföregångna år. Utförseln af ifrågavarande varor uppgick till 18,407 R:dr, som med 6,016 R:dr öfverstiger exportvärdet för år 1843.

Af hampa importerades år 1844 6,409 Skll , hvilket belopp utgör 839 Skll mindre än hvad af nämnde råämne året nästföret till Riket inkom.

5:o *Sidenfabrikerne.* Denna fabriksgren bedrefs sistlidet år vid 18 särskilda verk alla i Stockholm befintliga och hvarvid sysselsattes 575 personer.

Tillverkningen utgjordes samma år af 112,123 alnar diverse slags hel- och halfsiden-väfnader samt 148,514 st. dukar, tillsammans i värde upptaget till 582,518 R:dr, hvilket understiger 1843 års production, i qvantitet med 22,401 alnar och 5,196 st. dukar samt i värde med 56,350 R:dr.

Bland sidenfabrikanterne hade Bolaget Casparsson & Schmidt den största tillverkningen, som uppskattades till 129,251 R:dr. Dernäst var fabrikationen betydligast hos Fabriksidkarne L. Meyerson och K. A. Almgren, af hvilka den förre förfärdigat sidengods för ett värde af 96,667 R:dr och den sistnämnde för 95,359 R:dr.

Införseln af silke ifrågavarande år belöpte sig till 31,201 Z , eller 698 Z mera än år 1843, och uppgick värdet af de förlidet år införtullade hel- och halfsidenväfnader, deribland 1,633 Z sammet och 3,526 Z felb och peluche, till 273,370 R:dr, hvilken summa med 29,129 R:dr understiger värdet å 1843 års import af nämnde varor. Exporten af sidenvaror, bestående hufvudsakligen af shawlar och shawletter till Finland, är upptagen till ett värde af 8,188 R:dr, eller 596 R:dr mera än utförseln nästföregångna år.

6:o *Bandfabrikerne*, hvilkas antal år 1844 utgjorde 11 st., hafva begagnat 87 arbetare och åstadkommit en tillverkning, hufvudsakligen bestående af sidenband, hvarå sammanlagde värdet är upptaget till 52,119 R:dr, eller 3,355 R:dr mindre än fabriktionsvärdet nästförflutna år. De betydligaste qvantiteter af nämnde väfnader åstadkommos vid C. G. Tillmans Enkas och C. W. Fagerlins fabriker i Stockholm, uppskattade vid den förstnämndes fabrik till 12,751 R:dr och vid Fagerlins till 11,665 R:dr.

Förlidet år importerades 8,616 Z utländska band af flere slag, deribland förnämligast siden-, halfsiden- och bomullsband, till ett sammanräknadt värde af 74,713 R:dr, hvilket understiger 1843 års införsel af sådana varor med 26,991 R:dr. Band-exporten år 1844, till största delen bestående af linneband, ehuru uppgående endast till 3,585 R:dr, öfverstiger likväl med 1,051 R:dr utförseln året förut.

7:o *Cattunstryckerierne.* Vid dessa fabriker, 18 st., åstadkoms år 1844 tryckning af 84,361 alnar cattunsväfnader och möbelsitz m. m. samt 154,334 st. shawlar och dukar, hvilken ansetts i värde till 76,723 R:dr. Om härmed jämföres det förhållande, som i afseende på denna fabrikation år 1843 ägde rum, finnes, att sistlidet år qvantiteten af tryckt alngods minskats med 23,360 alnar, hvaremot tillverkningen af tryckta dukar m. m. ökats med 30,879 st.; samt att tryckningsvärdet i det hela utgjorde 1,220 R:dr mindre än det för nästföregångna året uppgifna. Den betydligaste cattunstryckning verkställdes nästlidne år å J. Pinei Enkas nära Götheborg anlagde fabrik hvarest produktionsvärdet beräknades till 30,565 R:dr, samt dernäst vid C. J. Ljungbergs fabrik i Ulricehamn, der tryckning af väfnader åstadkoms till ett värde af 23,791 R:dr. Samma år införtullades tryckta bomullsväfnader för ett värde af 174,877 R:dr, hvilket, oberäknadt ett mindre quantum, värderadt till 350 R:dr, som i anseende till strandning inkom, utgör 75,392 R:dr mindre än värdebeloppet å 1843 års import af så beskaffade väfnader.

8:o *Färgerierne.* Enligt till Collegium inkomne uppgifter, har färgerilönen vid de år 1844 i gång varande 336 verk af detta slag, hvarvid begagnades 1,024 arbetare, uppgått till ett sammanräknadt belopp af 459,417 R:dr, hvilket med 9,640 R:dr understiger 1843 års beräknade tillverkningsvärde. Den betydligaste färgning åstadkoms förstnämnde år vid de i Norrköping, Borås, Stockholm och Lund inrättade färgerier samt vid de Bolaget Röhss & Brusewitz och Fabriksidkaren L. Buchholtz tillhöriga, i Götheborgs fogderi belägna, särskilda fabriker, uppgående färgerilönen för 70,000 ℔ bomullsgarn hos Bolaget till 23,333 R:dr samt hos Buchholtz för färgning af bomullsgarn och lärft till 22,891 R:dr.

9:o *Socker-raffinerings-verken.* Å dessa verk, till antalet 23 st., utgjorde fabrikationen nästförflutne år 10,788,070 ℔ socker och 4,166,319 ℔ sirup, alltsammans i värde beräknadt till 3,262,027 R:dr. Tillverkningen af socker och sirup ökades således, i förhållande till 1843 års produktion, i qvantitet med 496,267 ℔ socker och 40,402 ℔ sirup och i värde med 93,655 R:dr.

De största quantiteter sockerfabrikater åstadkommos år 1844 vid Grosshandlanden D. Carnegie Jrs fabrik nära Götheborg samt af bolaget L. E. Magnus & Comp. å dess sockerbruk i nämnde stad. På förra stället förädlades 4,491,830 Z socker och sirup, uppskattade till 930,040 R:dr och å den sednare fabriken 1,417,120 Z af berörde slags varor, i värde angifne till 343,870 R:dr.

Vid de i Stockholm befintlige 13 st. sockerförädlingsverk uppgick förlidet år fabrikationen till 6,539,507 Z socker och sirup, upptagen i värde till 1,455,500 R:dr. Bland dervarande sockerfabriksidkare hade samma år det så kallade Brunkebergs bolag den största tillverkning, utgörande 1,025,859 Z diverse sockerfabrikater värde 223,184 R:dr och dernäst Bolaget Wallis & Comp., vid hvars socker-raffinaderi bereddes socker och sirup till ett värde af 147,487 R:dr.

Vid den i Landskrona anlagde inrättning för sockerberedning af hvitbetor, som bedrifves af ett bolag, fabricerades meranämnde år af berörde råämne 24,816 Z brun sirup och 4,394 Z socker af diverse slag.

Interessenterne i detta på försök anlagde verk, hvilka för dess bedrivande erhållit och innehafva förlagslån af Manufactur-Discont-Fonden, hafva med bevis från Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Malmöhus Län styrkt, att inrättningen ändamålsenligt bedrifves och sålunda fullgjort det vilkor hvarunder lånet får på bestämd tid innehafvas.

Importen af rått, oförädladt socker uppgick år 1844 till 18,337,806 Z och inkommo dessutom, i anseende till fartygs strandning vid Sveriges kust, 71,649 Z . Sammanlagde beloppet öferskjuter med 1,726,325 Z 1843 års införsel af nämnde artikel.

Exporten förstberörde år af här i landet förädlade sockerfabrikater ägde rum endast till Finland och utgjorde tillsammans 1,227,546 Z , nästan uteslutande toppsocker. Exporten af ifrågavarande varor uppgick sålunda till ett belopp af 315,185 Z högre än nästföregångne år.

10:o *Tobaks- och Snus-fabrikerne*, hvilkas antal sistlidet år utgjorde 85 st., hafva samma år åstadkommit en tillverkning af 1,538,355 Z diverse sorter rök- och tuggtobak, hvaribland cigarrer, samt 2,401,635 Z snus, hvilka qvan-

titeter, tillsammans i värde ansedde till 1,138,842 R:dr, understego de för år 1843 uppgifne med 141,859 ℔ . Af samtliga tobaksfabrikerne, har vid den Grosshandlanden Th. A. Aspelin tillhörige fabrik i Stockholm beredts den största qvantitet af tobak och snas, uppgående till 485,817 ℔ . Dernäst har den betydligaste tillverkning åstadkommits vid J. F. Ljunglöfs tobaksförädlingsverk, jemväl i Stockholm, med 474,995 ℔ .

Af oförädlade tobaksblad samt stjelkar införtullades förstnämnde år 3,032,364 ℔ , eller 485,015 ℔ mindre än år 1843. Importen af förädlad spunnen och karfvad tobak samt cigarrer och snus utgjorde förlidet år 23,038 ℔ , hvaraf 8,042 ℔ cigarrer, hvilket qvantum med 17,309 ℔ understiger hvad af dessa fabrikater året förut till Riket inkom.

Utförseln af dylika inom Landet fabricerade varor, hufvudsakligen till Finland, uppgick år 1844 till 89,270 ℔ , eller 17,876 ℔ mera än exportqvantiteten nästföregångna året.

11:o *Läderfabrikerne.* Vid dessa verk, som uppnått ett antal af 309 st., hvaribland 227 st. belägna å landet, bereddes sistlidet år 1,079,828 ℔ sul- och smorläder samt 129,794 st. skinn för ett sammanräknadt värde af 751,735 R:dr. Vid jemförelse med 1843 års tillverkningsuppgifter, visar sig, att förstnämnde år fabrikationen af sul- och smorläder minskats med 48,285 ℔ och af skinn med 20,885 st., äfvensom att berörde års sammantagne produktionsvärde med 59,699 R:dr understiger det, som nästföregångna året beräknats.

Fabriksbolaget Hale Lewin & von Koch i Stockholm åstadkom år 1844 den betydligaste qvantitet af läderfabrikater, utgörande 83,400 ℔ .

Importen af oberedda hudar och skinn samma år, uppgående till 1,723,538 ℔ , hvar till komma 38,243 ℔ , i följd af strandning införtullade, understeg med 1,020,548 ℔ införselsqvantiteten år 1843. Af beredt läder samt färgade och tryckta skinn m. m. importerades förlidet år 14,206 ℔ , eller 21,991 ℔ mindre än året nästförut. Exporten åter af lädervaror uppgick till 2,607 ℔ , då den år 1843 utgjorde endast 150 ℔ .

Saffians-tillverkning verkställdes år 1844 endast vid en fabrik i Stockholm, som äges af Äldermannen J. Westin, och hvarest bereddes 4,907 st.

saffiansskinn, hvilken qvantitet, uppskattad till 12,223 R:dr, understiger produktionsbeloppet år 1843 med 1,663 st. skinn.

12:o *Fabrikerne för åstadkommande af glas.* Vid de sistlidet år i Riket befintliga 15 st. sådana verk har fabrikationen samma år bestått af 4,828 kistor taffel- och annat fensterglas, värderade till 198,422 R:dr samt diverse slags glaskärl, uppskattade till 234,175 R:dr, eller tillsammans 432,597 R:dr. Tillverkningen af fensterglas ökades, i jemförelse med föregående årets, med 1,441 kistor, och glaskärl åstadkommas för 12,979 R:drs högre värde än sistnämnde år, hvadan värdet å sammantagne produktionen med 65,863 R:dr öfversteg det för år 1843 beräknade.

Största qvantiteten glasvaror förfärdigades förlidet år vid Rejmyra bruk i Östergöthlands Län, uppgående till ett värde af 54,143 R:dr. Dernäst var tillverkningen betydligast vid Bromö glasbruk i Skaraborgs Län och Johannisholms bruk i Fahlu Län, hvarest fabricerades glasvaror, å förra stället till 45,700 R:drs värde och å det sistnämnda för 45,096 R:dr.

Af glasbruksidkarne hafva Bolaget Wadström och Nygren samt C. Ramström hvar för sig undfått förlagslån ur Manufactur-Discont-Fonden, de förre för åstadkommande vid Wentzelholms och Årnäs fabriker af porter-bouteiller på Engelskt sätt förfärdigade och den sistnämnde för tillverkning af hvitt fensterglas och spegelglas vid Sandö glasbruk. Wadström och Nygren hafva med bevis från Hall-Rätten i Mariestad styrkt, att fabrikationen af nyssnämnde slags porter-bouteiller ändamålsenligt bedrifves, hvarigenom de fullgjort det vid lånets beviljande stadgade vilkor, men Ramström har, enligt hvad Collegium i sednast afgifne fabriksberättelse i underdånighet anmält, gjort cession och är fondens fordran i konkursen bevakad.

År 1844 införtullades diverse sorters glasfabrikater, hvaribland 56,288 st. bouteiller, flaskor och burkar, till ett sammantaget värde af 138,563 R:dr, hvilken summa med 14,560 R:dr understiger importvärdet året förut. Utförseln af glasvaror, uppskattad till 9,946 R:dr, öfversteg deremot med 7,326 R:drs värde exporten år 1843.

13:o *Fabrikerne för åstudkommande af papper.* Fabrikationen vid dessa verk, hvilkas antal sistlidet år utgjorde 86 st., bestod samma år af dels 213,846 ris papper af åtskilliga slag, dels ock en anseelig qvantitet, beräknad efter vikt eller i stycketal, alltsammans i värde upptaget till 730,888 R:dr. Ehuru tillverkningen af papper, beräknad i stycketal, till ej obetydligt belopp öfversköt den för år 1843 uppgifne, har likväl fabrikationen af ifrågavarande vara, beräknad i ristal och efter vikt, förstnämnda år understigit nästföregångne årets produktion med 10,099 ris och 2,442 *Lz*. I följd häraf visar sig, vid jemförelse af begge årens för pappersbrukens samtliga produkter angifne värden, en minskning för sistlidet år af 6,314 R:dr.

Nedannämnde pappersbruk hafva år 1844 lemnat den största tillverkningen, nemligen: Klippan, beläget i Christianstads Län och tillhörigt Bruksidkaren S. M. Sunnerdahl, hvarest åstadkommits 36,991 ris papper, i värde upptagne till 147,673 R:dr; Gryksbo, i Stora Kopparbergs Län, tillhörande Bruksidkaren J. H. Munktell, der fabrikationen uppgått till 27,228 Ris, värderade till 87,419 R:dr; Holmens bruk i Norrköping, hvilket äges af Handlanden H. C. Trozelli, hvarest tillverkats 18,368 ris, uppskattade till 82,620 R:dr, samt Lessebo och Tånga bruk i Kronobergs Län, begge tillhörige Bergs-Rådet J. L. Aschan, hvilkas sammanlagde produktion utgjort 23,868 ris och 356 rullar tapetpapper, i värde ansedd till 80,891 R:dr; och har ägaren af Holmens pappersbruk i Norrköping H. C. Trozelli, hvilken innehafver förlagslån af Manufactur-Discont-Fonden för drifvande af nämnde, för machinkraft inrättade fabrik, med bevis från Norrköpings Hall-Rätt styrkt att samma verk i allt mer och mer utvidgad scala fortsättes, hvarigenom blifvit ådagalagdt, att det vilkor, hvarunder lånet erhållits, är vordet fullgjordt och iakttaget.

Af utländskt papper införtullades förlidet år för ett värde af 15,316 R:dr eller 3,474 R:dr mera än år 1843; hvaremot exporten förstberörde år, skattad till 57,707 R:dr, understiger det värdebelopp, som för utfördt papper under år 1843 blifvit beräknadt med 5,552 R:dr. Af lump till pappers beredning skedde icke någon import sistlidet år.

14:o *Oljeslagerierne.* Vid dessa fabriker, 52 till antalet, tillverkades sistförflutne år 168,261 kannor lin- och rof-olja, hvarjemte efter prässningen erhöllos 4,149 *Sk℥* oljekakor, alltsammans i värde upptaget till 238,183 R:dr. Vid jemförelse med 1843 års fabrikation, befinnes, att år 1844 qvantiteten af beredd olja utgjorde 14,599 kannor och af erhållne oljekakor 299 *Sk℥* mera än året förut, samt att värdet å sislidet års tillverkning vid oljeslagerierne öfversteg det för nästföregående året uppgifne med 17,368 R:dr.

Handlanden M. E. Del Bancos oljefabriker i Götheborgs och Bohus Län lemnade sislidet år den största produktion, nemligen 52,000 kannor lin- och rof-olja samt 2,420 *Sk℥* oljekakor, uppskattade till 80,010 R:dr.

I sammanhang härmed må nämnas, att det af Grosshandlanden Sommelius i Stockholm anlagde olje-raffineringsverk, efter en förbättrad method, samma år i så betydlig mån utvidgat tillverkningen, att den uppgick till ett värde af 81,713 R:dr, eller 35,713 R:dr mera än året förut.

Enligt Tullspecialerne infördes år 1844 af hamp-, lin- och rof-olja 300,171 kannor, hvilken qvantitet, oberäknadt ett parti hampolja af 9,756 R:drs värde, som, i följd af inträffad strandning, blifvit till förtullning anmaldt, öfverskjuter med 56,568 kannor 1843 års import af samma varor. Exporten af olja, nästan uteslutande bestående af linolja, utgjorde förlidet år endast 52 kannor, men af oljekakor utfördes för ett värde af 53,435 R:dr, eller för 9,958 R:dr mera än nästföregångna året.

Från utrikes orter inkommo sislidet år 3,585 tunnor hamp-, lin- och rof-frö, hvarförutan, i anseende till strandning, 425 tunnor linfrö införtullades. Sammantagne införselsqvantiteten utgör 105 tunnor mera än den för år 1843 uppgifne. Exporten åter af sådana varor, till största delen linfrö, uppgick förstnämnda år till 16,150 tunnor, hvilket med 6,035 tunnor understiger utförselsbeloppet år 1843.

15:o *Fabrikerne för tillverkning af porcelaine.* Vid de 2:ne här i Riket inrättade fabriker af detta slag, nemligen Rörstrand i Stockholm och Gustafsberg i Stockholms Län, belöpte sig fabrikationens värde sislidet år, på förra stället till 112,486 R:dr och å det sednare till 130,000 R:dr, tillsammans

242,486 R:dr, hvilken summa med 8,229 R:dr understiger det belopp, hvartill 1843 års tillverkning blifvit beräknad. Produktionen hade år 1844 väl vid Rörstrands fabrik ökats med 15,101 R:dr, men deremot vid Gustafsberg minskats med 23,330 R:dr. Efter hvad Collegium inhemtat, hafva ägarne af Gustafsbergs fabrik, hvilka undfått och innehafva förlagslån af Manufactur-Discont-Fonden, ändamålsenligt och med drift fortsatt rörelsen vid samma verk och derigenom iakttagit de vilkor, hvarunder ifrågavarande lån får på bestämd tid innehafvas.

Af utländsk porcelaine infördes sistlidet år 52,346 LL , skattade till 29,037 R:dr, hvilket belopp understiger nästföregående årets import, i kvantitet med 58,738 LL och i värde med 32,092 R:dr. Exporten åter af dylika fabrikater, uppgående till 61,114 LL , öfversköt den för år 1843 angifne med 41,806 LL .

16:o *Såpsjuderierne*. Tillverkningen vid dessa fabriker, hvilkas antal utgjorde 16 st., uppgick väl sistlidet år till 16,671 fjerdingar såpa eller 224 fjerdingar mera än år 1843, men värdet af förstnämnde års fabrikation, upptaget till 103,685 R:dr, understeg det sednare årets med 4,590 R:dr.

Vid de i Stockholm inrättade 9 verk af ifrågavarande slag bereddes år 1844 den betydligaste kvantiteten såpa eller 11,538 fjerdingar, uppskattade till 73,000 R:dr.

Samma år importerades af berörde vara endast 2 LL ; hvaremot exporten uppgick till 1,609 LL , eller 195 LL mera än nästföregångne år.

17:o *Fabrikerne för åstadkommande af mekanisk redskap*. De vid dessa verk, till antalet 25 st., år 1844 förfärdigade machinerier och redskap hafva i värde blifvit skattade till 226,856 R:dr eller 18,882 R:dr högre än de, hvilka år 1843 åstadkommits. Den största fabrikationen har ägt rum vid det i Nyköping anlagda mekaniska factori, hvarest varor af ifrågavarande slag tillverkats för ett värde af 85,294 R:dr. Dernäst har Fabriksidkaren A. Malcolms mekaniska verkstad i Norrköping lemnat den betydligaste produktion, i värde uppgående till 36,965 R:dr.

Beträffande Motala mekaniska verkstad, hvilken icke är ställd under Collegii inseende eller lyder under Hall-Rätt samt följaktligen icke eller är inbegri-

pen under ofvannämnde 25 st. machin-fabriker, får Collegium i underdånighet anmäla att, efter hvad Collegium särskildt inhemtat, tillverkningarne vid först-berörde mekaniska verkstad uppgått till ett sammanräknadt värde af 214,600 R:dr. Detta verk, för hvars fortsatta ändamålsenliga bedrifvande förlagslån blifvit af Manufactur-Discont-Fonden meddelt, har, enligt hvad Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Östergöthlands Län upplyst, under loppet af sistlidet år varit i full verksamhet, hvilket förhållande äfven, på sätt Hall-Rätten i Norrköping vitsordat, ägt rum med A. Malcolms i samma stad inrättade machin-fabrik, för hvars bedrifvande förlagslån äfven erhållits. Och hafva således i afseende på dessa begge verk de vilkor blifvit uppfyllde, under hvilka lånen blifvit beviljade. Men interessenterne i Nyköpings mekaniska factori, hvilka jemväl ur nämnde Fond undfått förlagslån, hafva, jemlikt hvad Collegium, i dess sistlidet år afgifne Fabriksberättelse i underdånighet anmält, varit nödsakade göra konkurs, hvilken, sedan Fondens fordran blifvit behörigen bevakad, numera beror på utredning.

År 1844 inföرتullades machinerier och redskap eller delar af sådane till ett värde af 37,606 R:dr äfvensom dylika tillverkningar inkommo, till följd af strandning, uppskattade till 400 R:dr. Sammantagne importvärdet understiger det för år 1843 uppgifne med 6,023 R:dr. Exporten åter af sådana varor, uppgick till 17,940 R:dr eller till något mer än dubbelt högre värde än sist-nämnde år.

18:o *Porterfabrikationen*, hvilken endast åstadkommes vid det Gross-handlanden D. Carnegie J:r tillhörande porterbryggeri nära Göteborg, utgjordes förlidet år af 300 oxhöfden samt 380,100 helbouteiller och 240,000 halfbouteiller porter, alltsammans värderadt till 114,242 R:dr. Tillverkningen understeg den år 1843 åstadkomne, i qvantitet med 1,000 oxhöfden, 73,000 hel- och 60,000 halfbouteiller, och i värde med 61,258 R:dr.

Af porter och andra ölsorter inföرتullades år 1844 3,699 kannor, eller 220 kannor mera än år 1843. Deremot minskades exporten af ifrågavarande slags drycker

drycker belöpande sig till 38,173 kannor, hvaribland hufvudsakligen porter, i förhållande till den för sistnämnde år beräknade, med 6,753 kannor.

Vid alla öfriga, af åtskilliga slag men mindre omfattning varande fabriks- och manufactur-inrättningar, till antalet 1,183 st., hvilka Collegium, till undgående af ökad vidlyftighet, ansett sig icke böra specifikt upptaga, hafva tillverkningarne sistlidet år uppgått till ett sammanräknadt värde af 916,270 R:dr, hvarvid varit använda 3,081 arbetare. Och torde i sammanhang härmed böra nämnas att för idkande af smidesmanufacturer i Eskilstuna Fristad varit samma år derstädes anställde 152 mästare, 229 gesäller och 544 lärlingar eller tillsammans 925 personer.

Som, utom de fabrikanter, hvilka såsom innehafvande förlagslån af Manufactur-Discont-Fonden blifvit här ofvan uppgifne, äfven åtskillige idkare af andre handteringar undfått och under sistlidet år fortfarande innehaft så beskaffade lån af nämnde fond, nemligen: J. E. Cardon för inrättande af ett lithographiskt tryckeri, P. W. & J. T. Berg, för vid Nääs egendom i Elfsborgs Län anlagde fabriker af åtskilliga slag; Benjamin Fyhn, för en i Skellefteå Socken af Westerbottens Län inrättad fabrik för beredning af terpentin, hartz och kimrök; Bleckslagaren Fr. Rippe i Christianstad för hans tillverkning af ett nytt slags spritlampor; Bruksidkaren A. Zethelius för hans vid Nyby bruk i Södermanlands Län inrättade valsverk för beredande af ämnesjern för smidesmanufacturen m. m.; Fabriksidkaren C. G. Mineur för en inrättning till tryckning med oljefärg å mattväfnader, samt Hof-Marskalken, Grefve N. Bark för åstadkommande af ett kaffesurrogat utaf hvitbetor; hvilka lån blifvit i nåder beviljade under vilkor af ifrågavarande näringars ändamålsenliga bedrifvande så länge lånen innehafvas; så anser Collegium sig böra, i afseende härå, i underdånighet anmäla, att Cardon, P. W. & J. T. Berg, Fyhn, Rippe, Zethelius och Mineur, enligt hvad Collegium inhemtat, sistlidet år fullgjort de vilkor, hvarunder, på sätt berördt är, lånen få innehafvas: att Fyhn numera aflidit, hvarefter borgesmännen för ifrågavarande Lån anmält sig till fortsättande af fabriken under vilkor af lånets bibehållande på förut bestämd tid samt att Grefve Bark, som

flyttat sin fabrik till egendomen Bosjö kloster i Skåne, med tvänne, enligt presterskapets intyg trovärdige personers bevis, sökt styrka, det han fortfarande låter bereda hvitbetskaffe, och i orten håller sådant kaffe till salu för billigt pris.

Af de i Collegii förevarande underdåniga berättelse meddelte uppgifter och det sammandrag, som innefattas i ofvan åberopade tabell (Lit. A), täcktes Eders Kongl. Maj:t i nåder inhemta att fabriksstillverkningarnes sammanräknade värde år 1844 utgjort R:dr 16,595,143. och då derifrån afdrages det i Collegii sednast afgifne berättelse

angifne värde å de år 1843 åstadkomna inhemske fabrikater R:dr 16,336,468,
återstår en summa af R:dr 258,675,

hvarmed 1844 års tillverkningsvärde öfverskjuter det värde, hvartill 1843 års fabrikation blifvit uppskattad. Och torde denna tillökning ådagalägga, att änskönt tillverkningarne i en och annan fabrikationsgren sistlidet år minskats, fabriksnäringsen i det hela under samma år varit i tilltagande.

De under Lit. B. och C. i underdånighet bifogade handlingar innefatta uppgifter dels å antalet af de fabriker, till hvilkas anläggande Collegium år 1844 utfärdat tillståndsbref, dels på de patenter å här i Riket förut okände uppfinningar Collegium samma år meddelat.

Beträffande dernäst *husslöjderne*, hvaraf väfveri-näringsen är att anse för den vigtigaste, såsom utgörande ett hufvudsakligt bidrag till folkets bergning och utkomst i åtskilliga delar af Riket, får Collegium i underdånighet anmäla följande.

Så vidt de från Tullkamrarne i Borås och Ulricehamn till General-Tull-Styrelsen insände och derifrån till Collegium öfverlemnade uppgifter på qvantiteten af i orten åstadkomne och afstämplade samt till andra delar af Riket förpassade väfverivaror föranleda, har tillverkningen deraf inom Elfsborgs Län år 1844 utgjort:

af bomullsväfnader	6,798,934 alnar.
„ linne- och blaggarns-väfnader	694,575 d:o
„ vadmal samt andre ylle- och halfylle-väfnader	835,339 d:o
	Summa 8,328,848 alnar.

Hvartill kommer:

Band, diverse slag	528,231 alnar.
Dukar, största delen af bomull	683,617 st.
Täcken, tröjor och mössor	8,029 st.
Strumpor och vantar	4,700 par.

Hvarjemte vederbörande Kronofogdars till Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande afgifne och till Collegium insände näringsuppgifter gifva vid handen, att utöfver hvarje orts eget behof blifvit samma år, så vidt utrönas kunnat, i enskilde hushåll inom nedannämnde Län förfärdigade och derifrån afyttrade, omkring följande qvantiteter väfnader:

i Wester-Norrlands Län, lärft finare och gröfre	330,000 alnar.
„ Helsingland af Gefleborgs Län, diverse linneväfnader . .	2,200,000 d:o
„ Hallands Län, ylle- och linneväf	190,000 d:o
„ Jönköpings Län, d:o	75,000 d:o
„ Nyköpings Län, hufvudsakligen ylleväf	19,000 d:o
„ Skaraborgs Län, linneväf, circa	13,000 d:o
„ Kronobergs Län, linne- och bomullsväf	15,710 d:o
„ Östergöthlands Län, ylle- och linneväf	10,000 d:o
„ Gottlands Län, ylleväf	10,000 d:o
samt i Christianstads, Calmar, Götheborgs, Jemtlands och Stora Kopparbergs Län tillsammans	25,700 d:o

Summa väfnader 11,217,258 alnar.

Dessa qvantiteter af väfnads alngods öfverstiga de uppgifne beloppen af åstadkomne husväfnader år 1843 med omkring 77,000 alnar, men då Kronofogdarne i åtskilliga fögderier, der väfnads-slöjden mera allmänt idkas, ansett sig icke kunna uppgifva qvantiteterna af derstädes tillverkade och derifrån för-
yttrade väfnader, utan endast omförmält att sådane till betydligt parti der åstadkommits och utom orten försålt, så torde med säkerhet kunna antagas att mängden af producerade husväfnader, utöfver tillverkarnes eget behof, vida öf-
verstigit hvad här ofvan är vordet uppgifvet och beräknadt.

För åstadkomne finare lärftsväfnader hos allmogen i Wester-Norrlands Län, har af de till manufacturernes befrämjande anslagne statsmedel år 1844 blifvit såsom premier utbetald en summa af 3,457 R:dr 36 sk. 3 rst. Banko, hvilken understiger det belopp som för samma ändamål år 1843 utgafs med 200 R:dr 12 sk.

I afseende på öfrige i åtskillige landsorter idkade flerfaldige slags hus-slöjder, hvilkas beskaffenhet Collegium uti dess för åren 1832 och 1843 afgifne underdåniga berättelser i allmänhet uppgifvit, hafva, så vidt af vederbörande Kronofogdars rapporter derom kunnat inhemtas, några anmärkningsvärda förändringar i förut anförde förhållanden under år 1844 icke inträffat.

Hvad slutligen *Handtverkerierne* vidkommer; så är Collegium, som saknar alla uppgifter om qvantiteten och värdet af deras tillverkningar, icke i tillfälle att i detta ämne meddela några närmare eller fullständigare upplysningar, än hvartill de från vederbörande inkomne uppgifter för år 1844 på handtverkeri- och andre slöjde-idkares samt deras arbetares antal jemte den bevillning, som för deras rörelse blifvit erlagd, föranleda. Af dessa handlingar, hvilka i sammandrag under Lit. D, E, F och G i underdånighet bifogas, inhemtas, vid jemförelse med de i samma ämne för år 1843 afgifne förteckningar, att antalet af handtverksmästare i Städerne blifvit ökadt med 13, men af gesäller, lärlingar och andre i och för handtverken skattskrifne personer minskadt med tillsammans 172 personer: att idkare af så beskaffade handaslöjder, hvilka hvarken kunna betraktas som handtverk eller fabriker, blifvit till antalet ökade med 59, hvaremot deras i och för rörelsen antagne arbetspersonal minskats med 68: att mängden af handtverkare å landet eller så kallade gerningsmän ökats, af mestare med 323 och af lärlingar med 311, samt att den bevillning till Kongl. Majt och Kronan, hvartill handtverkarne i Rikets städer och idkare af andra handaslöjder derstädes blifvit för år 1844 taxerade, utgjort för handtverkare 90,346 R:dr och för de öfrige idkarne 27,021 R:dr, hvilken bevillning sammantagen uppgår i det närmaste till enahanda belopp, som för år 1843 blifvit af dem erlagd.

Sløjdevaror, i Tulltaxan ej specificerade, utfördes sistlidet år för ett värde af endast 957 R:dr, hvilket understiger värdet å exporten af så beskaffade tillverkningar år 1843 med 1,406 R:dr.

Collegium framhärdar med djupaste vördnad,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!
Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
undersåter och tjenare,

C. D. SKOGMAN.

E. W. BRANDEL.

Stockholm den 17 December 1845.

Rob. Engelke.

Lit. A.

Jemförelse-Sammandrag

för åren 1843 och 1844.

General-Sammandrag öfver de vid Manufacturierna befintliga Stolar och Arbetare samt Tillverkningsvärde för nedanskifna år.

	År 1843.				År 1844.			
	Fabriker.	Stolar.	Arbetare.	Tillverkningsvärde.	Fabriker.	Stolar.	Arbetare.	Tillverkningsvärde.
Bomulls- och Linne-								
Fabriker	39	820	1,081	478,786	34	860	1,028	535,242
Klädes- d:o	132	751	4,600	5,090,626	128	722	4,144	5,047,704
Siden- d:o	16	415	627	638,868	18	386	575	582,518
Band- d:o	12	78	100	55,474	11	67	87	52,119
Mechaniska Ull- och								
Bomulls-Spinnerier	10	—	932	999,773	9	—	1,001	1,362,985
Segelduks-Fabriker . .	10	189	610	271,426	10	193	613	238,911
Strump- d:o	24	149	199	36,719	27	150	214	37,923
Sockerbruk	24	—	487	3,168,372	23	—	518	3,262,027
Tobaks-Fabriker	80	—	888	1,196,548	85	—	916	1,138,842
Pappersbruk	90	—	1,077	737,202	86	—	993	730,888
Läder-Fabriker	309	—	833	811,434	309	—	831	751,735
Färgerier	333	—	1,011	469,057	336	—	1,024	459,417
Cattuns-Tryckerier . .	20	—	117	77,943	18	—	124	76,723
Glasbruk	14	—	682	366,734	15	—	675	432,597
Porcellainesbruk . . .	2	—	507	250,715	2	—	550	242,486
Stenkärils-Fabriker . .	43	—	247	70,561	38	—	285	67,138
Oljeslagerier	55	—	118	220,815	52	—	110	238,183
Porterbryggeri	1	—	85	175,500	1	—	64	114,242
Ättickebryggerier . . .	29	—	53	28,373	32	—	58	30,885
Såp-Sjuderier	16	—	36	108,275	16	—	31	103,685
Stearinljus-Fabriker . .	1	—	10	35,000	3	—	16	35,200
Repslagerier	30	—	98	68,655	29	—	117	76,357
Vaxljus-Fabriker	4	—	8	22,687	5	—	10	32,656
Ur- d:o	154	—	269	37,912	160	—	271	41,550
Kort- d:o	8	—	49	35,711	7	—	43	39,360
Olje-Raffinaderier . . .	2	—	15	46,100	2	—	19	81,813
Barnskomakerier	95	—	199	40,800	86	—	169	37,310
Mechaniska Redskaps-								
Fabriker	24	—	478	207,974	25	—	526	226,856
Härförutan Motala Me-								
chaniska Verkstad . . .	—	—	—	160,300	—	—	—	214,600
Diverse mindre Fa-								
briker	815	19	1,859	588,428	795	15	1,879	517,791
Summa	2,391	2,421	17,275	16,496,768	2,362	2,393	16,891	16,809,743

Vid nedanskrifne Fabriker har under loppet af åren 1843 och 1844 blifvit tillverkat, nemligen:

<i>Bomulls- och Linne-Väfnads-Fabriker:</i>	År 1843.	År 1844.
Bomullslärfv och Cattun alnar	403,582	907,673
Dukar stycken	105,108	65,736
Bomullstyger alnar	864,046	583,044
Parcum d:o	1,451	467
Gingang d:o	53,907	28,844
Diverse Bomulls- och Linne-Väfnader . . d:o	37,376	85,604
d:o d:o d:o . . . stycken	21,158	27,504
<i>Klädes-Fabriker:</i>		
Fint Kläde alnar	368,510	308,771
Medelfint d:o d:o	293,007	276,586
Groft d:o d:o	227,905	148,006
Diverse Väfnader d:o	66,787	189,802
d:o d:o stycken	1,006	4,727
<i>Stofts-Fabriker:</i>		
Flanell, hel- och half-ylle alnar	11,824	9,734
Flaggduk d:o	22,802	22,551
Mattväfnad d:o	714	749
<i>Siden-Fabriker:</i>		
Taft alnar	34,257	26,787
Satin d:o	21,195	17,814
Flor d:o	4,087	4,045
Dukar stycken	151,607	146,221
Diverse Väfnader alnar	74,985	63,477
d:o d:o stycken	2,103	2,293

Comm.-Coll. Berätt. om Fabriker och Manuf. för 1844.

		År 1843.	År 1844.
<i>Band-Fabriker:</i>			
Siden-Band	stycken	36,127	30,004
d:o	alnar	1,550	1,615
Bomulls-Band	stycken	25,888	24,593
d:o	alnar	500	500
Ylle-Band	d:o	9,000	9,000
Snören	stycken	13	123
<i>Mechaniska Bomulls-Spinnerier:</i>			
Bomullsgarn	skålpund	1,733,253	2,298,781
<i>Segelduks-Fabriker:</i>			
Segelduk	alnar	119,846	423,182
Täلتduk	d:o	351,456	15,474
Buldan	d:o	8,936	6,442
<i>Socker-Bruk:</i>			
Kanarie- och Raffinad-Socker	skålpund	6,105,213	6,255,777
Melis-	d:o	1,900,534	2,051,458
Lump- och Puder- m. m. d:o	d:o	1,184,859	1,183,053
Candi-	d:o	74,528	90,398
Kak-	d:o	1,026,669	1,207,384
Candi-, Mellan och Brun Sirap	d:o	4,125,917	4,166,319
<i>Tobaks-Fabriker:</i>			
Cardus-Tobak	skålpund	853,776	742,191
Bref- och Lös-Tobak samt Cigarrer	d:o	46,490	62,214
Rull- och Press-Tobak samt Pickanell	d:o	758,796	733,950
Snus	d:o	2,422,787	2,401,635
<i>Pappers-Bruk:</i>			
Regal-, Imperial- och Median-Papper	Ris	238	521
Post-	d:o	6,771	4,020

	År 1843.	År 1844.
Velin-Papper ris	5	100
Skrif- och Concept-Papper d:o	93,395	91,332
Tryck- d:o d:o	45,092	41,857
Cardus- d:o d:o	12,025	12,193
Maculatur- och Grå- d:o d:o	46,596	45,931
Socker- d:o d:o	2,158	1,525
Diverse sorter d:o d:o	17,665	16,367
d:o d:o d:o lispund	9,980	7,538
d:o d:o d:o stycken	4,684,106	4,964,142
d:o d:o d:o rullar	316	356
d:o d:o d:o bundtar	—	1,275
<i>Cattuns-Tryckerier:</i>		
Cattuns- och Möbel-Sitz alnar	103,184	79,640
Shawlar och Dukar stycken	123,417	154,334
Diverse tryckta tyger alnar	4,537	4,721
d:o d:o d:o stycken	38	—
<i>Olje-Slagerier:</i>		
Kummin-Olja kannor	16	—
Lin- d:o d:o	115,701	128,536
Rof- d:o d:o	37,945	39,725
Oljekakor skeppund	3,850	4,149
<i>Såp-Sjuderier:</i>		
Såpa fjerdingar	16,447	16,671
<i>Saffians-Fabriker:</i>		
Saffians-Skinn stycken	6,570	4,907

Stockholm af Kongl. Commerce-Collegii Statistiska Contor d. 12 November 1845.

A. J. Lönnerberg.

Lit. B.

**Förteckning å de Fabriks-anläggningar, för hvilka Tillstånds-
bref blifvit af Kongl. Maj:ts och Rikets Commerce-Collegium
utfärdade år 1844.**

Band-Fabrik	1.
Barnskomakerier	8.
Bleckslageri-arbeten, Fabrik för tillverkning af	1.
Bomullsväfnader, Fabrik för åstadkommande af	2.
Chemiska Fabriker	5.
Chemiska eld-don, Fabriker för tillverkning af	7.
Cigarr-Fabriker	4.
Eau de Cologne, Luktatten och Parfumeri-Fabriker	4.
Etui- och Portefeuille-tillverkning, Fabrik för	1.
Färger, Fabrik för beredning af	1.
Färgerier	11.
Färgträ, Fabrik för förmalning af	1.
Garfverier	30.
Hartz och Terpentint, Fabrik för beredning af	1.
Hatt-Fabriker	6.
Klädes- och Ylle-Fabriker	9.
Klädes-renovering, Fabrik för	1.
Lack-Fabriker	2.
Lackering af bleck-arbeten, Fabriker för	2.
Lackering af Läder, Fabrik för	1.
Ljus-Fabriker	6.
Mechaniska arbeten af jern och metall, Fabriker för tillverkning af	5.
Metall-arbeten, prässade, Fabrik för tillverkning af	1.

	Transport	110.
Musikaliska Instrumenter, Fabriker för tillverkning af	3.	
Oljeslagerier	2.	
Orgelbyggeri	1.	
Papp- och Pappers-arbeten, Fabriker för tillverkning af	2.	
Porcellaines-Fabrik	1.	
Pottaska, Fabrik för beredning af	1.	
Repslagerier	7.	
Saffians-Fabriker	2.	
Siden-Fabriker	2.	
Silkes-Rederier	2.	
Skepps-Varf	1.	
Socket-Fabriker	2.	
Spegel-Fabriker	7.	
Snickeri-Fabriker	2.	
Strump-Fabriker	2.	
Såp- och Tvål-Fabriker	7.	
Tapet-Fabriker	6.	
Tobaks- och Snus-Fabriker	8.	
Tryckning å väfnader och papper, Fabriker för åstadkommande af	6.	
Ur-Fabriker	15.	
Vagn-Fabriker	5.	
Vågar, s. k. Decimal-, Fabrik för tillverkning af	1.	
Ätticke-Fabriker	7.	
		Tillsammans 202.

Lit. C.

Förteckning

å de Patenter, som blifvit af Kongl. Maj:ts och Rikets
Commerce-Collegium utfärdade år 1844.

- LAGERGREN, P., Pharmaciæ-Candidat, den 8 Januari, under 7 år, å af honom gjorda uppfinningar att vid Alunluts inkokning förekomma pannstens afsättande på kokkärlets botten, samt att af vanlig alunlut bereda jernfri eller så kallad Romersk Alun.
- CURMAN, P., Byggmästare, den 12 Januari, under 8 år, å horizontela vind-snurror af ny uppfinning.
- MALMBERG, L., Diversehandlande, den 12 Januari, under 8 år, å en af honom upfunnen machin för torkning af spanmål.
- MINEUR, C. G., Fabriksidkare, den 12 Januari, under 8 år, å ett sätt att medelst valsar, i stället för de förut begagnade tryckformar, trycka alla slags tapeter.
- MICHAËLSON, J., Fabriksidkare, den 12 Januari, under 5 år, å en uppfinning att af kali-lut och oljsyra, utan tillsats af annat fett, bereda så kallad Olein-såpa.
- AHLM, D. G., Fabriksidkare, den 12 Januari, under 5 år, å flyttbara mjölqvarnar, hvarå malningen verkställes medelst jern-cyliindrar, i stället för stenar.
- ENGELMARK, E. D., Lärftskramhandlande, den 9 Februari, under 8 år, å en uppfinning att af finslammad lera tillverka varin-apparater för boningsrum m. m.
- THOMAS, EARL OF DUNDONALD, Engelsk undersåte, den 9 Februari, under 8 år, å af honom gjorda förbättringar i rotations- eller kringgående ångmachiner.

- TOTTIE, F., den 9 Februari, under 10 år, å ett af honom uppfunnet nytt slag af s. k. mechaniska aerostater eller luftseglings-fartyg.
- TJÆDER, C., Mechanicus, den 27 Februari, under 8 år, å en af honom förbättrad utländsk uppfinning af horizontela vattensnurror med sluten kupa.
- SJÖBERG, V., Fabriks-iddkare, den 27 Februari, under 5 år, å flyttbara bak- och stek-ugnar af ny uppfinning.
- SÖDERSTRÖM, A., Medicinæ Doctor, den 19 Mars, under 5 år, å en utomlands uppfunnen machin för sträckning, spänning och torkning af kläde.
- JURINGIUS, J. P., Assessor, den 26 Mars, under 5 år, å tröskverk af förbättrad construction.
- NORDENANKAR, W., Major, den 26 Mars, under 6 år, å så kallads Paternoster-verk af förändrad construction, till uppfordring af tyngder från lägre till högre plan.
- LUNDGREN, P. W., Handlande, den 2 April, under 6 år, å en uppfinning att af jord- och trädfrukter samt spannmål bereda sirup.
- LEWIN, W. M., f. d. Capitaine, den 3 April, under 8 år, å hydrostatiska drifhjul af ny uppfinning.
- HIRSCH, J., Dansk undersåte, den 4 April, under 8 år, å en af honom uppfunnen ång-apparat till kokning af såpsjudare-lut, tvål och såpa.
- ÅMAN, L. F., Machinist, den 12 April, under 5 år, å tillverkning af ett slags bomullstyg, Moelskin kalladt.
- WAHRENDORFF, M. v., Hofmarskalk, Friherre m. m., den 12 April, under 10 år, å en kanon-lavett af ny construction.
- JOUY, V., Fransman, den 16 April, under 6 år, å en af honom uppfunnen Torkmachin för våta tyger.
- MENCK, F. W. C., Boktryckare i Hamburg, den 16 April, under 6 år, å en uppfinning att vid Boktryckeri-arbeten verkställa sättning med sylber, i stället för med bokstäfver.
- LINDSTRÖM, C. O., Ledamot af Åkare-Embetet i Stockholm, d. 27 April, under 5 år, å en af honom uppfunnen förbättring vid tillverkning af Droskor och andra åkdon.

- BOLINDER, C. G., Mechanicus, den 23 Maj, under 6 år, å en utrikes gjord uppfinning att forma, adoucera och förtena gjutna tackjerns kok-kärl och hvarjehanda andra kok-apparater.
- MALCOLM, AND., Fabriksidkare, den 30 Maj, under 6 år, å en utrikes känd, förbättrad Vatten-uppfodrings-machin.
- EKMAN, G., Bruks-idkare, den 11 Juni, under 8 år, å en ugn, tjenlig att med begagnande af trädkol tillverka gjutstål.
- BRODIE, W., Handlande, Vice-Consul, den 11 Juni, under 10 år, å af honom uppfunne apparater för upplyftning af sjukne eller i sjunkningstillstånd befintliga fartyg och andra föremål, samt räddning af manskap utur skeppsbrott.
- MARIN, O., Fabriksidkare, d. 26 Juni, under 5 år, för tillverkning af bomulls-filtar.
- ASKLÖF, J., Klädes-Fabriksidkare, den 26 Juni, under 5 år, å en utrikes uppfunnen machin för valkning och sköljning af kläden och andra ylleväfnader.
- WALL, A., Engelsk undersåte, den 18 Juli, under 8 år, å af honom uppfunne förbättringar vid tillverkning af jern, stål, koppar och andra metaller.
- JEFFERY, A., Engelsk undersåte, den 20 Juli, under 8 år, å ett nytt sätt att sammanfoga och skydda timmer i fartyg och andra ämnen.
- JACOBSSON, L. A., Diversehandlande, den 29 Juli, under 5 år, å en uppfinning af ett ämne, kalladt camphine, att användas i stället för vanlig lampolja.
- LUNDGREN, J. H., Kopparslagare, den 1 Augusti, under 8 år, å af honom uppfunne bränvins-brännings-redskap.
- NORRIE, CH., Handels-Bokhållare, den 1 Augusti, under 5 år, å ett nytt sätt att tillverka hornknappar.
- ÅKERMAN, A. H., f. d. Grosshandlande, den 28 Augusti, under 5 år, å ett utrikes uppfunnet sätt att bereda kolsyradt hafsvatten.
- WETTERSHOLMS Garfveri-Bolags Interessenter, den 29 Augusti, under 8 år, å ett i England uppfunnet garningssätt förmedelst användande af mekanisk kraft.

- LUNDSTRÖM, J. E., Boktryckare, den 3 September, under 5 år, å ett sätt att bereda frictions-tändstickor utan svafvel.
- EDA GLASBRUKS BOLAGS INTERESSEENTER, den 3 September, under 8 år, å en ny construction af sträckugn för tillverkning af fönsterglas.
- NETTELBLADT, J. B., Fabriksidkare, den 6 September, under 5 år, å en utrikes begagnad uppfinning att tillverka blanketter till spelkort.
- GRANHOLM, J. D., Mechanicus, den 24 September, under 10 år, å en uppfinning att construera skjutgevär, så att krutkammaren utgör ett särskildt stycke, samt göra kranar, pumpar m. m. mindre kostsamma och varaktigare, äfvensom å ett nytt slags stativa kanon-lavetter.
- WESTMAN, J. J., Bryggare, den 22 October, under 6 år, å en förbättring i sättet att tillverka s. k. Ferment de poche eller präss-jäst
- DJURSSON, A. C., Bleckslagare-gesäll, den 25 October, under 5 år, å en af honom upfunnen förbättrad construction af s. k. portativ ugn för bakning, stekning m. m.
- ALBIN, TH., Alunbruks-Egare, den 30 October, under 8 år, å ett nytt slag af eldstäder med rörledningar för Alun- och Vitriol-tillverkning.
- ALBIN, TH., Alunbruks-Egare, den 30 October, under 8 år, å s. k. låsbandskar utan ler-äلتväggar, att begagnas vid tillverkning af alun och vitriol.
- KOCKUM, G., Grosshandlande, den 30 October, under 5 år, å en utrikes begagnad uppfinning att med ång-apparat tillverka talg-ljus.
- PASCH, G. E., Professor, den 30 October, under 8 år, å en af honom gjord uppfinning att använda fosfor-oxid vid tillverkning af ett nytt slags Chemiska Eld-don.
- BRINCK, AUG., Garfveri-idkare, den 22 November, under 8 år, å ett nytt sätt att bereda läder.
- ELDE, P. P., Fabriksidkare, den 29 November, under 5 år, å en uppfinning att vid tillverkning af fosfor-svafvelstickor begagna hartz, olja, fett och bitumen, i stället för lim eller gummi.

DIXON, A., Handlande i Brüssel, den 12 December, under 5 år, å förbättradt sätt att bereda jern och stål.

WIGANDER, A. F., Provisor, den 18 December, under 5 år, å en utrikes känd uppfinning att bereda fosfor.

ZETTERSTRÖM, C. E., Strumpväfware-gesäll, den 23 December, under 5 år, å ett sätt att, genom anbringande af s. k. Bajonett-machin å Strumpstolar, åstadkomma tillverkningar af här i landet förut okänd beskaffenhet.

Lit. D.

Sammandrag af de från Magistraterne, till Kongl. Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver Handtverkare med deras Gesäller, Lärlingar och andra vid arbetet skattskrifne personer för år 1844.

	Mästare.	Gesäller.	Lärlingar.	Andra vid Handt- verket skattskrifne personer.
Alingsås	39	22	32	6
Arboga	64	34	40	3
Askersund	35	10	23	—
Borgholm	43	7	8	—
Borås	67	35	47	—
Calmar	107	51	149	—
Carlshamn	110	56	143	—
Carlskrona	161	112	257	—
Carlstad	85	65	63	—
Christianstad	114	113	158	10
Christinehamn	63	32	50	—
Cimbritshamn	39	26	50	—
Eksjö	66	40	60	—
Engelholm	47	31	17	—
Enköping	108	40	30	—
Eskilstuna	49	51	40	—
Fahlun	74	66	45	—
Falkenberg	39	25	14	—
Falköping	20	20	4	—
Transport	1,330	846	1,330	19

	Mästare.	Gesäller.	Läringar.	Andra vid Handt- verket skattskrifne personer.
Transport	1,330	846	1,330	19
Gefle	128	105	137	16
Grenna	24	9	20	—
Götheborg	212	378	382	93
Halmstad	66	40	55	2
Haparanda	15	4	11	—
Hedemora	42	28	9	—
Helsingborg	87	58	114	4
Hernösand	62	36	42	—
Hjo	30	11	26	—
Hudiksvall	50	43	38	—
Jönköping	108	54	132	—
Kongsbacka	23	9	10	8
Kongelf	20	7	6	—
Köping	58	36	40	1
Laholm	55	16	14	—
Landskrona	55	18	55	9
Lidköping	68	38	56	—
Lindesberg	18	6	5	—
Linköping	120	117	159	21
Luleå	38	3	15	—
Lund	99	80	180	—
Malmö	135	235	219	—
Mariefred	24	9	19	—
Transport	2,867	2,176	2,974	173

	Mästare.	Gesäller.	Lärlingar.	Andra vid Handt- verket skattskrifne personer.
Transport	2,867	2,176	2,974	173
Mariestad	52	31	36	—
Marstrand	10	5	2	—
Nora	29	8	15	—
Norrköping	149	232	270	15
Norrtelje	51	17	37	—
Nyköping	78	79	78	15
Philipstad	22	13	17	—
Piteå	31	6	17	—
Sabla	63	17	33	—
Sigtuna	16	7	6	—
Skauör	3	—	—	—
Skara	27	7	15	—
Skenninge	24	12	14	3
Sköfde	33	2	12	—
Strengnäs	22	21	21	—
Strömstad	27	15	15	—
Stockholm	966	1,901	2,067	469
Sundsvall	82	52	42	—
Säther	24	9	27	1
Söderhamn	69	28	41	3
Söderköping	40	19	14	6
Södertelje	33	22	27	—
Sölfvitsborg	65	22	62	—
Transport	4,783	4,701	5,842	685

	Mästare.	Gesäller.	Läringar.	Andra vid Handt- verket skattskrifne personer.
Transport	4,783	4,701	5,842	685
Thorshälla	14	9	10	—
Trosa	23	10	5	1
Uddevalla	66	49	67	—
Ulricehamn	31	6	18	—
Umeå	30	6	26	—
Upsala	125	159	235	—
Wadstena	40	27	34	—
Warberg	48	19	41	5
Waxholm	27	13	—	2
Wenersborg	67	40	55	—
Westervik	57	36	36	—
Westerås	90	71	82	—
Wexjö	82	38	57	3
Wimmerby	52	20	16	—
Wisby	96	50	117	—
Ystad	120	125	110	—
Åmål	54	22	37	2
Örebro	105	98	151	11
Öregrund	9	1	2	—
Östersund	6	3	2	—
Östhammar	37	15	17	3
Summa	5,962	5,518	6,960	712

Stockholm af Kongl. Commerce-Collegii Statistiska Contor d. 12 November 1845.

A. J. Lönnerberg.

Lit. E.

Sammandrag af de från Magistraterne till Kongl. Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver Idkare af sådana näringar, som ej kunna bestämdt hänföras till handel eller handtverk och icke heller lyda under Hall-Rätt, år 1844.

	Idkare.	Betygning i och för näringen.	Andra i och för näringen mantals-skrifne personer.
Alingsås	11	5	7
Arboga	23	7	1
Askersund	5	7	2
Borgholm	18	—	—
Borås	30	22	2
Calmar	57	37	21
Carlshamn	67	16	—
Carlskrona	34	41	8
Carlstad	35	12	—
Christianstad	46	36	15
Christinehamn	19	1	1
Cimbritshamn	35	15	—
Eksjö	19	2	—
Engelholm	8	7	—
Enköping	30	14	—
Eskilstuna	16	18	—
D:o Manufacturister	172	245	403
Fahlun	24	6	—
Falkenberg	7	1	—
Transport	656	492	460

										Idkare.	Beljening i och för näringen.	Andra i och för näringen mantals-skrifne personer.
Transport										656	492	460
Falköping	.	.	.	.	.	.	.	.	.	10	9	1
Gefle	.	.	.	.	.	.	.	.	.	233	18	24
Grenna	.	.	.	.	.	.	.	.	.	6	2	—
Götheborg	.	.	.	.	.	.	.	.	.	125	51	6
Halmstad	.	.	.	.	.	.	.	.	.	18	8	—
Haparanda	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	2	—
Hedemora	.	.	.	.	.	.	.	.	.	8	1	2
Helsingborg	.	.	.	.	.	.	.	.	.	60	58	4
Hernösand	.	.	.	.	.	.	.	.	.	12	6	12
Hjo	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4	3	5
Hudiksvall	.	.	.	.	.	.	.	.	.	131	4	—
Jönköping	.	.	.	.	.	.	.	.	.	26	20	14
Kongsbacka	.	.	.	.	.	.	.	.	.	9	2	2
Kongelf	.	.	.	.	.	.	.	.	.	7	4	3
Köping	.	.	.	.	.	.	.	.	.	13	3	2
Laholm	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	1	—
Landskrona	.	.	.	.	.	.	.	.	.	37	43	1
Lidköping	.	.	.	.	.	.	.	.	.	15	14	—
Lindesberg	.	.	.	.	.	.	.	.	.	9	1	—
Linköping	.	.	.	.	.	.	.	.	.	60	39	17
Luleå	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	—
Lund	.	.	.	.	.	.	.	.	.	49	44	—
Malmö	.	.	.	.	.	.	.	.	.	100	101	—
Mariefred	.	.	.	.	.	.	.	.	.	5	4	—
Transport										1,598	931	153

	Idkare.	Betjuning i och för näringen.	Andra i och för näringen mantals-skrifne personer.
Transport	1,598	931	153
Mariestad	9	6	—
Marstrand	10	5	—
Nora	14	2	—
Norrköping	153	78	50
Norrtelje	39	2	—
Nyköping	48	5	12
Philipstad	10	1	—
Piteå	3	1	2
Sala	11	5	14
Sigtuna	8	1	—
Skanör	2	—	1
Skara	11	8	4
Skenninge	19	11	5
Sköfde	8	1	—
Strengnäs	14	2	4
Strömstad	3	3	—
Stockholm	1,431	1,117	480
Sundsvall	121	3	—
Säther	4	4	—
Söderhamn	78	37	37
Söderköping	14	12	—
Södertelge	24	3	—
Sölvitsborg	24	3	4
Transport	3,656	2,241	1,166

	Idkare.	Betjening i och för näringen,	Andra i och för näringen mantals-skrifne personer.
Transport	3,656	2,241	1,166
Thorshälla	6	5	—
Trosa	36	—	17
Uddevalla	15	12	—
Ulricehamn	8	2	—
Umeå	4	5	4
Upsala	63	94	40
Wadstena	19	7	—
Warberg	11	7	—
Waxholm	39	5	—
Wenersborg	18	14	3
Westervik	12	3	4
Westerås	47	18	6
Wexjö	16	4	21
Wimmerby	7	3	—
Wisby	59	14	2
Ystad	59	20	—
Åmål	11	7	—
Örebro	56	47	35
Öregrund	5	—	—
Östersund	6	2	—
Östhammar	5	—	—
Summa	4,158	2,510	1,298

Stockholm af Kongl. Commerce-Collegii Statistiska Contor d. 12 November 1845.

A. J. Lönnerberg.

Lit. F.

Uppgift på den Bevillning, hvartill Handtverkare och Idkare af sådane Näringar, som hvarken kunna bestämdt hänföras till Handel eller Handtverk och icke heller lyda under Hall-Rätt, uti Rikets Städer blifvit taxerade för år 1844, enligt de från Magistraterna inkomne Förteckningar.

	Beloppet af den taxerade Bevillningen.					
	För Handtverkare.			För Idkare.		
Alingsås	167	—	—	76	—	—
Arboga	438	16	—	276	24	—
Askersund	162	—	—	69	—	—
Borgholm	106	8	—	56	—	—
Borås	542	—	—	310	—	—
Calmar	636	18	—	511	6	—
Carlshamn	569	—	—	339	12	—
Carlskrona	1,151	18	—	469	36	—
Carlstad	438	—	—	388	—	—
Christianstad	1,536	—	—	603	—	—
Christinehamn	250	40	—	344	—	—
Cimbritshamn	199	—	—	143	—	—
Eksjö	365	—	—	130	—	—
Engelholm	98	36	—	57	—	—
Enköping	476	—	—	274	—	—
Eskilstuna	365	24	—	238	24	—
Do Manufacturister	—	—	—	1,302	44	—
Fahlun	523	24	—	236	—	—
Falkenberg	122	—	—	119	24	—
Transport	8,146	40	—	5,943	46	—

					Beloppet af den taxerade Bevillningen.					
					För Handverkare.			För Idkare.		
Transport					8,146	40	—	5,943	26	—
Falköping					108	—	—	155	24	—
Gefle					1,262	24	—	942	44	—
Grenna					93	24	—	43	—	—
Göteborg					2,380	8	—	2,588	32	—
Halmstad					397	40	—	258	16	—
Haparanda					79	24	—	39	—	—
Hedemora					155	24	—	95	—	—
Helsingborg					314	40	—	411	32	—
Hernösand					346	—	—	130	16	—
Hjo					176	—	—	110	—	—
Hudiksvall					326	24	—	328	40	—
Jönköping					655	—	—	218	40	—
Kongsbacka					88	—	—	125	16	—
Kongelf					55	40	—	840	—	—
Köping					295	—	—	135	8	—
Laholm					77	—	—	13	16	—
Landskrona					430	—	—	253	12	—
Lidköping					273	—	—	110	24	—
Lindesberg					79	24	—	265	—	—
Linköping					806	—	—	720	44	—
Luleå					120	32	—	14	—	—
Lund					611	—	—	587	—	—
Malmö					1,329	16	—	1,701	32	—
Mariefred					100	—	—	66	—	—
Mariestad					352	—	—	138	—	—
Transport					19,059	24	—	16,234	38	—

					Beloppet af den taxerade Bevillningen.					
					För Handtverkare.			För Idkare.		
				Transport	22,298	37	—	83,428	34	—
Uddevalla					906	—	—	167	—	—
Ulricehamn					101	—	—	73	—	—
Umeå					106	—	—	34	—	—
Upsala					1,194	16	—	790	40	—
Wadstena					201	—	—	224	16	—
Warberg					140	—	—	131	16	—
Waxholm					96	—	—	138	16	—
Wenersborg					296	12	—	147	36	—
Westervik					239	—	—	157	—	—
Westerås					319	24	—	483	8	—
Wexiö					299	—	—	290	40	—
Wimmerby					170	—	—	80	32	—
Wisby					801	—	—	483	—	—
Ystad					814	—	—	553	—	—
Åmål					228	24	—	69	—	—
Örebro					763	40	—	634	24	—
Öregrund					46	—	—	51	—	—
Östersund					25	—	—	125	—	—
Östhammar					171	—	—	88	—	—
Summa					90,346	6	—	27,021	25	—

Stockholm af Kongl. Commerce-Collegii Statistiska Contor d. 12 November 1845.

A. J. Lönnerberg.

Sammandrag af de till Kongl. Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver Handtverkare på Landet, för år 1844.

[illegible]

Stockholm af Kongl. Commerce-Collegii Statistiska Contor den 12 November 1845.

A. J. Lönnerberg.